

“Anastas Mum Satsana”

Prof.Dr. Sema Kalaycıođlu

Kıbrıs'ta işlerin yeniden sarpa sarma ihtimaline üzölmek mi lazım? Sevinmek mi? En iyisi tepkisiz beklemek. Gözümü açtım Kıbrıs, bu yaşa geldim yine Kıbrıs. Ama hiç kuşkusuz bu haliyle Kıbrıs, 1950, 60 ve 70 li yıllardan daha iyi bir durumda. En azından acil bir güvenlik sorunu yok. Ama karşılıklı güvensizlik berdevam. Şimdi bir kez daha çocukluk yıllarıma geri dönüp, Kıbrıs'ın o sıkıntılı günlerini ve yıllarını hatırladım. Bir de tersinden de aynı şekilde okunan tekerlemeyi. Tabii bunun nedeni Anatasiadis'in tutumu.

Dibine Işık Vermeyen Mum

Eđer birleşme umudu, Kıbrıs'ın AB ye katılımından önce gerçeğe dönüşseydi, iki tarafın da kazancı simetrik olacaktı. Hatta, hatta adanın güney yakasının işgücü ve toprak ihtiyacı, kuzey yakasının AB ile bütünleşme hayallerine şerbet verirken Helsinki zirvesi ile elde edilen ivme, sadece Güney Kıbrıs'ı AB üyeliğine koşturmakla kalmasaydı, bugün durum başka olabilirdi. Ama işte Kıbrıs AB üyeliğini, Helsinki zirvesinden 6 yıl sonra aldı. Sonra hiç bir siyasi hesap tutmadı. Tutamazdı da. KKTC vatandaşlarına pasaport veren AB üyesi Kıbrıs, zaten kendisi kazanmış, üstelik beklentilerin üzerinde ve bireysel düzeyde kazandırmıştı. Şimdi Anastasiadis'e söylenecek şey yine dön dolaş “Anastas mum satsana!” olabilir ki, satır aralarında, hala atlanan ortak çıkarlar varsa ve gün ışığında bile farkedilmiyorsa, bari mum ışığında görölsün.

Köprüyü Geçene Kadar Ayıya Dayı Hesabı

Güney Kıbrıs, AB ile birleşme köprüsünü geçene kadar, birleşmenin iyi bir şey olacağına ikna olmuş gibi gözükse bile, daha 2000 li yılların başından itibaren, Kıbrıs Rum kesiminin, birleşmeden olan çıkarının, Kıbrıs Türklerinden daha az olacağını biliyor ve söylüyorlardı. Kıbrıs Rum'larının, kuzeyde kalan mülklerine yeniden kavuşması mıydı işin hassas tarafı? Evet böyle bir romantik beklenti hep vardı ve hep olacaktır. Ama zaten en fazla sorun alanı burada değil miydi? Kaldı ki aradan geçen 43 yıllık geniş bir zaman diliminde, ata mülklerine kavuşmak yerine, kaybettikleri üzerine, şiirler, romanlar kaleme alsalar, festivallere filmler yollasalar hala dünyada daha fazla dikkat çekip, rant toplayabilirler. Onun için 2005 de bir ayıya dayı, dayı diyerek girdikleri AB, Kıbrıs Rumlarında ne müdana, ne de motivasyon bırakmadı. **Çözömsüzlükten AB sorumlu.**

Bugünü “Mumla Şamdanla Aramak” da Var

Demek istediğim o ki, romantik hayalleri süslemek için atılacak adımlarla, Kıbrıs'ın her iki yakası da, gelecekte bugünü mumla, şamdanla arayacağını düşünüyor olmasa, zaten birleşmenin önüne adım başı engel çıkmazdı. Şimdi tam el sıkıştılar uzlaşma yakın derken ENOSİS romantizimi, güven yoksunluğunun bir başka tezahürü. Bugün geldiği şekli ile buna “megalo idea” demek kolay değil belki. Ama zor zamanlarda yürekleri yelpazelemenin yolu, ya milliyetçilik veya kilise koridorlarından geçerek ana karayla buluşma meşalesini yakmaksa, KKTC de hala kutladığı Temmuz kurtuluşunu yeniden kutsamaya çevirir tabii.

Birleşme ve Federasyon Kıbrıs'a Ne Kaybettirir, Ne Kazandırır?

Geçtiğimiz Ocak ayının 9 ve 12. günleri arasında Cenevre'de etrafında toplanılan masanın tam ortasında iki bölgeli federasyon mu vardı? Emin değilim. Çünkü Rum kesimi, KKTC ile birlikte oluşturulacak, olası bir federasyon'un, Kıbrıs'ın Avro bölgesinde kalma imkanını ortadan kaldıracığını düşünmekteydi. Bu tedirginliğini hem IMF, hem de AB çevrelerinin desteklediğini söylemek de hatalı olmaz.

Evet birleşme ile Kıbrıs, tüm ada olarak etrafını çevreleyen mavi denizin dibindeki kaynakları tartışmasız kullanabilme şansına kavuşabilir. Ancak Rum kesimi biliyor ki bunun için önce Türkiye'nin kendi **Akdeniz Münhasır Ekonomik Bölgesini(EEZ)** belirlemesi ve birleşme halinde artık haklarını savunmayacağı, savunamayacağı, Kuzey Kıbrıs Federe Devleti ile olabilecek pürüzleri önceden çözmesi gerekmektedir. Bu tesbitte de haksızlık olduğunu söylemek hatalı olur.

Tabii bütün bu maddi pürüzlerin ötesinde, bir de Birleşik bir Kıbrıs'ın geçmişin Lübnan'ı ile Bosna Hersek'e benzemesi olasılığının, Türk kesiminin olduğu kadar, müddet-i ömründe sadece ve sadece barış solumuş olan Rum kesiminin genç insanlarında da endişe yarattığını düşünmek için her neden var. Bırakalım böyle kalsın bu nedenle ehven-i şer bir yaklaşım.

ENONİS Ancak Yadsıya kadar Yanacak bir Mum

Anantas'ın değil ama Anastasiadis'in mumu ancak yadsıya kadar yanar. Çünkü, köşeye sıkışıp, en tehlikeli ateşe uzuyor ve ENOSİS gibi tehlikeli bir oyuncuğu bahane ediyor. Gizli endişelerini, bu ateşin dumanı ile gölgelemeye çalışıyor. Tabii çıbanın başında bir de AB var. AB Kuzey Kıbrıs'ın üyeliğini askıda bırakan protokolu, iptal edip, KKTC yi de üyeliğe davet etse, hepsi değil, bir pürüzün etkisi ortadan kalkar. Bunu yapmadıkça, çözümsüzlükten bence Yeşil adanın iki yakası ve Türkiye'den çok daha fazla, AB sorumludur. Ama bütün bu engelleri gördükçe, ben uzaktan belki Kıbrıs'ta tek çözümün zaten çözümsüzlük olduğunu düşünüyorum.